

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی رفسنجان

معاونت آموزشی (مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی)

دانشکده پزشکی (گروه علوم تشریحی)

دفتر توسعه آموزش علوم پزشکی دانشکده پزشکی

طرح درس

نام درس: علوم تشریح دستگاه گوارشی

تعداد و نوع واحد (تئوری و عملی): ۱/۵

رشته تحصیلی: پزشکی

مدرسین: دکتر سامره دهقانی، دکتر زهرا تقی پور، دکتر عبدالرضا بابائی

مقطع تحصیلی دانشجویان: دکترای حرفه‌ای

نیمسال تحصیلی: دوم ۱۴۰۳-۱۴۰۲

محل برگزاری: دانشکده پزشکی

پیشنیاز: مقدمات علوم تشریح

هدف کلی درس: شناخت استخوانها و عضلات جدار قفسه سینه، ساختمان و اعضای تشریحی میان سینه، مجاورات و تشخیص موقعیت اعضاء میان سینه، ساختار میکروسکوپی و نحوه تکوین دستگاه گوارشی

اهداف کلی:

آشنایی با سیستم گوارشی از دید آناتومی، جنین شناسی و بافت شناسی

اهداف جزئی و رفتاری:

شماره جلسه	اهداف میانی (رئوس مطالب)	اهداف ویژه (بر اساس سه حیطه اهداف آموزشی: شناختی، عاطفی، روان حرکتی)	طبقه هر حیطه	روش یاددهی* یادگیری	مواد و وسایل آموزشی	زمان جلسه (دقیقه)	تکالیف دانشجوی	نحوه** ارزشیابی
۱	دهان و ضمام آن	۱- دو بخش اصلی دستگاه گوارش شامل لوله گوارشی و غدد ضمیمه دستگاه گوارشی را شناخته و قسمتهای این دو بخش را نام ببرد. ۲- دهان را تقسیم بندی کرده و با دیواره های آن آشنا شود. ۳- غدد بزاقی اصلی و مجاورات، عصب دهی و مجاری آنها را بشناسد. ۴- با کام شامل کام سخت و نرم آشنا شود. ۵- با ساختمان، مشخصات آناتومیک، عضلات و عصب دهی و خونرسانی زبان آشنا شود.	شناختی	تئوری: سخنرانی، مباحثه ای با استفاده از پروژکتور اسلاید و power point وایت برد عملی: استفاده از مولاژ و جسد به صورتیکه دانشجویان در گروه های ۱۰-۱۵ نفره تقسیم و در ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت می نمایند	مولاژ، پروژکتور و اسلاید	۱۲۰	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در کلاس عملی	تئوری و عملی
۲	حلق	۱- بتواند حلق را تقسیم بندی کرده و حدود هر یک از قسمتهای حلق را نام ببرد. ۲- با نحوه شکل گیری جدار حلق با توجه به چسبندگیهای عضلات حلقوی آن آشنا شود. ۳- با عضلات بالا برنده حلق آشنا شود.	شناختی	تئوری: سخنرانی، مباحثه ای با استفاده از پروژکتور اسلاید و power point وایت برد عملی: استفاده از مولاژ و جسد به صورتیکه	مولاژ، جسد، پروژکتور، اسلاید و وایت برد	۱۲۰	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در کلاس عملی	تئوری و عملی

* روش یاددهی - یادگیری می تواند شامل: سخنرانی، مباحثه ای - گروهی کوچک، نمایشی - حل مسئله - پرسش و پاسخ - گردش علمی، آزمایشی

** آزمون ها بر اساس اهداف می توانند به صورت آزمون ورودی (آگاهی از سطح آمادگی دانشجویان) مرحله ای یا تکوینی (در فرایند تدریس با هدف شناسایی قوت و ضعف دانشجویان) و آزمون پایانی یا تراکمی (پایان یک دوره یا مقطع آموزشی با هدف قضاوت در مورد تسلط دانشجویان) برگزار گردد.

				دانشجویان در گروههای ۱۵-۱۰ نفره تقسیم و در ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت مینمایند.		۴- با مشخصات نمای داخلی جدار داخلی هر سه قسمت حلق آشنا شود. ۵- خونرسانی، عصبدهی و تخلیه لنفی حلق آشنا شود.		
	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در کلاس عملی	۱۲۰	مولاز و جسد و پروژکتور اسلاید و وایت برد	تئوری: سخنرانی، مباحثه‌ای با استفاده از پروژکتور، اسلاید و power point وایت برد عملی: استفاده از مولاز و جسد به صورتیکه دانشجویان در گروههای ۱۵-۱۰ نفره تقسیم و در ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت می‌نمایند.	شناختی	۱- با طول، قسمت‌ها، ۴ لایه تشکیل دهنده جدار مری آشنا شود. ۲- تنگی‌های مری و فاصله هر یک تا دندانهای پیش فوقانی را بدانند. ۳- فضای شکم را بنا به عقیده آلمانیها و انگلیسی‌ها به ترتیب به ۴ و ۹ قسمت تقسیم کند و نام هر قسمت را بدانند. ۴- با ساختمان معده، سطوح، انحناها، شکل و قسمت‌های مختلف معده آشنا شود. ۵- علت عدم برگشت محتویات معده به مری را بدانند و با ریفلاکس آشنا شود. ۶- با خونرسانی (شریانها، وریدها)، عصبدهی و تخلیه لنفاوی معده آشنا شود.	مری و معده	۳
	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در	۱۲۰	مولاز، جسد، پروژکتور، اسلاید و وایت‌برد	تئوری: سخنرانی، مباحثه‌ای با استفاده از پروژکتور اسلاید، power point و وایت برد عملی: استفاده از مولاز و جسد به صورتیکه		۱- قسمت‌های مختلف روده کوچک را نام ببرد. ۲- با ۴ قسمت دوازدهه و مجاورات آن، فضای دورنی و پایپلاها آن آشنا شود. ۳- تفاوت‌های ژژنوم و ایلئوم را بدانند. ۴- با شریانها، وریدها، روده کوچک آشنا	روده کوچک	۴

				دانشجویان در گروه‌های ۱۵-۱۰ نفره تقسیم و در ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت می‌نمایند.		شده و پیوندهای بین شاخه‌های شریانی مربوطه را بداند.		
۵	روده بزرگ	۱- قسمت‌های مختلف روده بزرگ را نام ببرد. ۲- تفاوت‌های روده بزرگ و کوچک را لیست کند. ۳- با روده کور، آپاندیس (وضعیت‌های مختلف و بند آن)، ساختار جدار روده بزرگ آشنا شود. ۴- با نقطه مک بورنی آشنا شود. ۵- با شریانها، قوس‌ها و پیوندها شریانی موجود در بند روده کوچک و بزرگ، رسس مزوسیگموئید و عناصر موجود در پشت آن آشنا شود.		تئوری: سخنرانی، مباحثه‌ای با استفاده از پروژکتور اسلاید و power point وایت برد عملی: استفاده از مولاز و جسد به صورتیکه دانشجویان در گروه‌های ۱۵-۱۰ نفره تقسیم و در ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت مینمایند.	مولاز، جسد، پروژکتور اسلاید و وایت برد	۱۲۰	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در کلاس عملی	تئوری و عملی
۶	راست روه و کانال مقعدی	۱- با ساختار جدار راست روده و کانال مقعدی و حدود این دو بخش آشنا شود. ۲- با نمای داخلی راست‌روده و کانال مقعدی همچون ستون‌های مورگانی، خط شانه‌ای، منطقه ترانزیشنال آشنا شود. ۳- با توجه به تخلیه خون وریدی کانال مقعدی و راست روده و ارتباطات	شناختی	تئوری: سخنرانی، مباحثه‌ای با استفاده از پروژکتور اسلاید و power point وایت برد عملی: استفاده از مولاز و جسد به صورتیکه دانشجویان در گروه‌های ۱۵-۱۰ نفره تقسیم و در	مولاز، جسد، پروژکتور اسلاید و وایت برد	۱۲۰	پرسش و پاسخ در کلاس تئوری و مطالعه و ارزشیابی در کلاس عملی	

				ساعات مشخص شده هفتگی در کلاس شرکت مینمایند.		پورت- کاوال شکل گرفته، با سایر ارتباطات از این دست و نکات بالینی مربوطه آشنا شود. ۴- با هموروئید داخلی و خارجی و معاینه توش رکتال آشنا شود. ۵- شاخه‌های شریانی تغذیه کننده راست روده و کانال مقعدی و تخلیه لنفاوی آنها را بدانند.		
تئوری و عملی	آمادگی برای پرسش و پاسخ جلسه بعد	۱۲۰	ویدئو پروژکتور، کامپیوتر، وایت برد	سخنرانی و بحث، پرسش در طول جلسه	درک و فهم	۱- با شکل، محل، رباطهای کبدی آشنا شود. ۲- سطوح کبد را نام ببرد و مجاورات سطوح بخصوص سطح ویسرال کبد را بدانند. ۳- کبد را از هر دو سطح لوب‌بندی کرده و نام لوب‌های آن را بدانند. ۴- با شیارهای کبد و محتویات موجود در هر شیار آشنا شود. ۵- موقعیت، بخش‌های مختلف کیسه صفرا را بدانند. ۶- با خونرسانی کبد و کیسه صفرا و نکات بالینی مهم مربوطه آشنا شود. ۷- با ساختمان، شکل، بخش‌های مختلف پانکراس آشنا شده و مجاری مربوطه را نام ببرد. ۸- نحوه ترشح صفرا و آنزیم‌های گوارشی و نام مجاری دخیل را بدانند.	کبد، کیسه صفرا و لوزالمعده	۷
تئوری و عملی		۱۲۰	ویدئو پروژکتور،	سخنرانی و بحث، پرسش	درک و	تکامل قلب شامل:	بافت شناسی دستگاه	۸

			کامپیوتر، وایت برد	در طول جلسه	فهم	- دانشجو باید در پایان کلاس مخاطب قسمتهای مختلف دهان را بشناسد - بافت شناسی لب، کامسخت و نرم، دندان و زبان را بداند - بافت شناسی حلق دهانی را بداند - دانشجو باید در پایان کلاس بافتشناسی چهار قسمت لوله گوارش را بداند -	گوارش (بخش اول): لب، دهان، لثه، زبان، دندان و کام	
عملی		۱۲۰	طلس، لام و مولاژ	تدریس عملی لامهای گوارش با ویدئو میکروسکوپ	درک و فهم	دانشجو در طول این کلاس باید لامهای مربوطه را زیر میکروسکوپی دیده و در پایان بتواند بخشها مختلف را تشخیص دهد	بافت شناسی عملی گوارش (بخش اول): لب، دهان، لثه، زبان، دندان و کام	۹
تئوری و عملی	درک و فهم	۱۲۰	ویدئو پروژکتور، کامپیوتر، وایت برد	سخنرانی و بحث، پرسش در طول جلسه	درک و فهم	دانشجو باید در پایان کلاس: بافت شناسی مری و شبکه عصبی مایسنر و آورباخ را بداند بافت شناسی معده و روده را بشناسد فرق بین چین و پرز را بداند بافت شناسی دو بخش آنال کانال را بداند	بافت شناسی دستگاه گوارش (مری، معده، روده، رکتوم و آنال کانال)	۱۰
تئوری و عملی	درک و فهم	۱۲۰	ویدئو پروژکتور، کامپیوتر، وایت برد	سخنرانی و بحث، پرسش در طول جلسه	درک و فهم	دانشجو در پایان باید: - تکامل لوله گوارش را بداند - تکامل مری و معده و چرخش معده را بداند - فتق فیزیولوژیک و نحوه ورود روده ها به ناف و ورود آنها به حفره شکم و چرخشهای روده را بشناسد	جنین شناسی دستگاه گوارش و غدد ضمیمه	۱۱

						تکامل آنال کانل را بداند - نحوه تشکیل جوانه کبدی و پانکراس را بداند - چرخش جوانه پانکراس و نواقص بالینی این جوانه را بداند.		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

تعداد جلسات: ۱۱ جلسه

نحوه ارائه درس و روش تدریس: به شکل تئوری و سخنرانی و عملی به شکل گروه بندی دانشجویان

روند ارائه درس:

تکالیف (وظایف) دانشجو: : آمادگی جهت برگزاری امتحانات میان ترم و پایان ترم و آمادگی جهت برگزاری کوئیز آمادگی جهت نشان دادن عناصر بر روی جسد و مولاژو سایر وسایل کمک آموزشی و در نهایت برگزاری امتحان ایستگاهی

نحوه ارزشیابی: پرسش و پاسخ

وسایل کمک آموزشی و رسانه های آموزشی: اسلاید و پرژکتور- دیسکت و ویدئو پرژکتور- وایت برد و ماژیک - اطلس و جسد و میکروسکوپ

زمان و مکان ارائه درس:

مقررات درس و انتظارات از دانشجویان: دانشجو موظف است در تمامی کلاسها حضور موثر و فعال داشته به تمامی سوالات مطرح شده از جلسات قبل پاسخ دهد و در طول ترم همواره آمادگی جهت برگزاری کوئیز را داشته باشد

منابع:

مباحث آناتومی: آناتومی گری برای دانشجویان (Gray's for student) و کلینیکال آناتومی اسنل

مباحث بافت شناسی: بافت شناسی جان کوئیرا

مباحث جنین شناسی: جنین شناسی لانگمن